

KALAPUTXI

Mutrikuko herri-aldizkaria
2024ko urria - 253 zkia.

Jabier Zubiaurre Andonegi

«Mendi»rekin txapelak biltzen

PANTAIEN ETA MOBILEN ARRISKUAK • ZALDIXAK ETA BIHORRAK
JENARO ZELAIA «AXAL» ONDARROAN PATROI • MFT ZUZENDARITZA BERRIA

Mutrikuko Udala

EGIN ZAITEZ BAZKIDE

MUTRIKUKO KIROLDEGIAN

ESKAINTZAK

Spinning

Body Balance

Body Pump

Crosstraining

Body Step

TRX

Body Combat

Zumba

Pancafit

Fitness Aholkularitza

Fitness Gela

Yoga

ktx *mugimint*
kiroltxartela

**Mutrikuko kiroldegiko bazkideek
beste udalerrietako 132 kirol-
instalazio baino gehiagotara
kostu gehigarririk gabe sartu
ahal izango dira.**

Informazio gehiago:
www.kiroltxartela.eus

Abadiño, Abanto-Zierbena, Agurain, Alonsotegi, Amurrio, Andoain, Arrasate, Arrigorriaga, Astigarraga, Ataun, Azkoitia, Azpeitia, Bakio, Balmaseda, Barrika, Barakaldo, Basauri, Beasain, Bergara, Bermeo, Berriz, Bilbo, Deba, Derio, Donostia, Durango, Ea, Eibar, Elgoibar, Elorrio, Erandio, Ermua, Errearteria, Etxebarri, Ezkio, Galdakao, Galdames, Gernika, Getaria, Getxo, Gorliz, Gueñes, Hernani, Hondarribia, Ibarra, Idiazabal, Igorre, Irun, Iruña Oka, Larrabetzu, Laudio, Legazpi, Leioa, Lekeitio, Lemoa, Lezo, Markina-Xemein, Maruri, Mendaro, Mundaka, Mungia, Mutriku, Muskiz, Oiartzun, Ondarroa, Oñati, Ordizia, Orio, Ormaiztegi, Orozko, Ortuella, Pasaia, Portugalete, Santurtzi, Segura, Sestao, Sondika, Sopela, Soraluze, Trapagaran, Tolosa, Ugao-Miraballes, Urduliz, Urduña, Urretxu, Usurbil, Villabona, Vitoria-Gasteiz, Zalla, Zamudio, Zarautz, Zegama, Zestoa, Zierbena, Zornotza, Zumaia eta Zumarraga.

Informazio gehiago www.mutriku.eus orrialdean

Telefonoak

Osasuna

COVID-19 KORONABIRUSA

OSASUN AHOLKURAKO TEL. ... 900 20 30 50

Larrialdiak.....	943 46 11 11
Anbulatorioa.....	943 60 43 00
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00
Alzheimer elkarteak	943 29 71 18

Botikak

Lasuen-Elezgarai	943 19 50 26 / 626 61 13 92
Lon Apraiz	943 60 32 50 / 630 05 50 97
Amaia Zalduegi	669 26 22 01
Hiart Burgoa	667 33 88 90
Arantzazu Izpizua (Eibar)	943 20 19 12

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48 / 679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Anai Arte bulegoa	943 60 42 47
Anai Arte taberna	943 60 34 10
Mikel Deuna Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Eguneko Zentroa	943 60 38 71
Turismo Bulegoa	943 60 33 78
Bake epaitegia	943 60 70 49
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz pilotalekua	943 60 41 91
Ur Kontsortzioa	943 00 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Posta zerbitzua	943 60 30 44

Irakaskuntza

Goizeko Izarra Ikastola	943 89 91 52
San Miguel Ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko BHI Institutua	943 89 92 24
Kardala Akuakultura Institutua	943 60 71 37
Udal Euskaltegia	943 60 30 94
Udal Musika Eskola	943 60 37 80
Haurreskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

ANSOLA taxia	638 67 23 83
Lurraldebus	943 41 52 08
Pesa Autobusak	900 12 14 00
BizkaiBus	902 22 22 65
EuskoTren	944 333 333
Loiuko Aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
----------------	--------------

Iritzixa

Alberto Gorritiberea Gorriti

ESKERRAK 'PUERTO RICO' DUGUNARI

Azkenaldian hainbat ikastetxetako ikasle eta irakasleekin topo egin dut portu inguruan, Eibarko Unibertsitate Laboralekoak, Orioko Ikastolakoak, Mendarokoak eta abar luze bat. Debaraino trenez etortzen dira, bere osotasunean oraindik amaitu gabe dagoen bidegorriaz gozatuz, Mutrikura heldu eta berehala itsas piszinak deskubritzen dituzte. Benetan pozgarria da beraien pozaz gozatzea.

Aurkako sentsazioak eduki dut uda guztian zehar, mutrikuar askok, ondarrutar ugarik eta eskualdekoek ere galdetu didate zergatik aurtan ez diren Saturraran hondartzako kantina eta komunak ireki. Hori galdetu didatenak zeren beste askok Udalari errua bota baitiote besterik gabe. Kasua da joan deneko hiru hamarkadatan indarrean izan dena, ingurumenaren izenaren baitan bertan behera utzi dutela. Baina goazen bidea aztertzeraz; Madrilgo Ministeritzaren menpe dagoen Kostasek Udalaren esku uzten du kantina gehi komun zerbitzua instituzio hurbilena delako. Hauek, Eusko Jaurlaritzako URA-Agencia Vasca del Agua erakundeari eskatu zioten protokolo guztia txintxo beteaz, ea ur beltzen araztegi baldintzat betetzen dituzten edo ez, eta tekniko jakintsuek beteta dagoen erakundekoek, ezetz, Mijoa errekaraz urak garbituta isuri behar direla, beraz ez dutela oniritziarik izango. Nork eta Ur Agentziak, joan deneko hiru hamarkadan Mijoa erreka berreskuratzeko ezer gutxi egin dituztenak, kanpokoentzat gara gu exigenteak, baina etxe barruan? Ezetzarekin pentsatuko duzue Kostasek ze agindu eman zuen, «ez duzue baimenik», ederki, bila ezak orain aterabidea! Eskerrak *Food Truck* edo *Gastrofurgoa* kontratatu ahal izan dutela bederen Udalekoak.

Guzti honek erakusten du ze nibeletan lan egiten duten erakunde desberdinek, sarritan elkar lagundu, proiektuak prestatu eta exekutatu beharrean, elkarri trabak jartzen. Hori bai, prentsako titular batekin nahikoa izango da iritzia osatzeko, mamiari erreparatu gabe. Eskerrak Saturraran, beste arrazoi bategatik ezaguna egin zaigun aurtengo udaran. Juan Karlos Perez mutrikuarraren musika eta Kirmen Uribe ondarrutarraren libretoari esker gauzatu duten operaz ari naiz, bikaina benetan, baina beste bikaintasun bat azpimarratu nahi nuke: Katetxea eraitsi dute azkenean, arrazoiak mila eta mantentzeko gogoa, hainbestekoa. Orain itsas bistako plataforma bat egokitu behar omen dute, ongi; baina zergatik ez da errepide ertzeko bidegorri xume bat egokitzen Pikupe eta Katetxe artean? Bi herriak hurbilago egongo lirakeke, itsaso zakarra denean aukera emango liokete ibiltariei, eta biharko egunean hainbat aldiz eskatutako Mutriku-Ondarroa arteko bidegorriaren zati bat izango litzateke. Ezkilantzarri edo eta Satur-Aran arteko haitzaren kondaira ere jaso daiteke hormairu desberdinetan. «Mutrikuko gauzak» edo eta «Puerto Rico», horra hor aukera.

Argitaratzailea

Karenka Komunikazio Elkarteak
Barrenkale 12, behea
20830 Mutriku

Tel. 635 748 393

e-posta aldizkaria@kalaputxi.eus

Webgunea: www.kalaputxi.eus

Bloga www.kalaputxi.blogspot.com

Laguntzailea Mutrikuko Udala

Kolaboratzaileak

Josu Larrañaga, Inhar Mutiozabal,
Jose Angel Lizardi

Tirada 2.200 ale

Lege Gordailua SS-787/01

ISSN 1579-4792

Inprimategia EUSKALINPRI

Banaketa Kalaputxi

Kalaputxi Herri-Aldizkariak
Mutrikuko Udalaren dirulaguntza
jasotzen du:

Mutrikuko Udala

astelehenetik ostiralera							
DB03	LEKEITIO - DONOSTIA						
Lekeitio	6:15	9:50	12:50	17:50	20:00		
Ondarroa	6:40	10:15	13:15	18:15	20:25		
Mutriku	6:45	10:20	13:20	18:20	20:30		
Donostia	* 7:55	11:30	14:30	19:30	---	* Unibertsitatetik	
DB03	DONOSTIA - LEKEITIO						
Donostia	8:00	11:00	* 14:30	18:00	20:30	* Unibertsitatetik	
Mutriku	8:50	11:50	15:25	18:50	21:20		
Lekeitio	9:35	12:35	16:10	19:35	22:05		
DB04	ONDARROA - MALLABIA						
Mutriku	7:15	orduro	20:15	21:25	22:15	22:45	
Mendaro	7:50	orduro	20:50	22:05	22:25	22:55	
Eibar	8:15	orduro	21:15	22:30	22:45	23:15	
Mallabia	8:30	orduro	21:30	22:45	---	---	
OSTIRAL GAUEAN Mutrikutik: 23:25; 01:15.							
DB04	MALLABIA - ONDARROA						
Mallabia	6:00	6:45	orduro	20:45	21:25	* 22:05	
Eibar	6:05	7:05	orduro	21:05	22:10	22:15	
Mendaro	6:35	7:35	orduro	21:35	22:20	22:30	
Mutriku	6:55	7:55	orduro	21:55	22:30	22:40	
OSTIRAL GAUEAN Mutrikura heldu: 00:25. (Eibarren -25 min.)							
DB05	MUTRIKU - ZUMAIA						
Mutriku	6:25	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25	
Deba	6:40	9:45	11:40	13:40	16:40	18:40	
Zumaia	7:10	10:10	12:10	14:10	17:10	19:10	
DB05	ZUMAIA - MUTRIKU						
Zumaia	8:10	10:10	12:10	15:10	17:10		
Deba ^{35 min. zain}	8:40	10:40	12:40	15:40	17:40		
Mutriku	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25		
DB06	ONDARROA - SORALUZE						
Mutriku	8:45	10:45	12:45	14:45	17:45	19:45	21:45
Mendaro	9:15	11:15	13:15	15:15	18:15	20:15	22:15
Soraluze	9:40	11:40	13:40	15:40	18:40	20:40	22:40
DB06	SORALUZE - ONDARROA						
Soraluze	7:40	9:40	11:40	13:40	16:40	18:40	20:40
Elgoibar	7:45	9:45	11:45	13:45	16:45	18:45	20:45
Mendaro	8:00	10:00	12:00	14:00	17:00	19:00	21:00
Mutriku	8:20	10:20	12:20	14:20	17:20	19:20	21:20

larunbat, igande eta jai-egunak							
DB03	LEKEITIO - DONOSTIA						
Lekeitio	8:00	12:30	17:00	19:00			
Ondarroa	8:25	12:55	17:25	19:25			
Mutriku	8:30	13:00	17:30	19:30			
Donostia	9:40	14:10	18:40	20:10			
DB03	DONOSTIA - LEKEITIO						
Donostia	10:30	14:30	17:00	ig 20:30	ig 21:00	ig igande/jai-egunak larunbatak	
Mutriku	11:20	15:20	17:50	21:20	21:50		
Lekeitio	12:05	16:05	18:35	22:05	22:35		
DB04	ONDARROA - MALLABIA						
Mutriku	la 7:15	8:15	orduro	20:15	21:25	la 22:15	
Mendaro	7:45	8:45	orduro	20:45	22:05	22:25	
Eibar	8:10	9:10	orduro	21:10	22:30	22:45	
Mallabia	8:25	9:25	orduro	21:25	22:45	---	
LARUNBAT GAUEAN Mutrikutik: 23:25, 23:55, 01:55, 03:55, 05:55.							
DB04	MALLABIA - ONDARROA						
Mallabia	la 6:50	7:45	orduro	19:45	20:45	21:45	22:00
Eibar	7:00	8:00	orduro	20:00	21:00	22:00	22:15
Mendaro	7:35	8:35	orduro	20:35	21:35	22:35	22:40
Mutriku	7:55	8:55	orduro	20:55	21:55	22:55	23:00
LARUNBAT GAUEAN Mutrikura heldu: 01:10; 03:10; 05:10; 06:10. (Eibarren -25 min.)							
DB05	MUTRIKU - ZUMAIA						
Mutriku	la 8:25	10:25	12:25	14:25	16:25	18:25	20:25
Deba	8:40	10:40	12:40	14:40	16:40	18:40	20:40
Zumaia	9:10	11:10	13:10	15:10	17:10	19:10	21:10
DB05	ZUMAIA - MUTRIKU						
Zumaia	la 9:10	11:10	13:10	15:10	17:10	19:10	ig 22:10
Deba	35 min. zain	9:40	11:40	13:40	15:40	17:40	19:40
Mutriku	10:25	12:25	14:25	16:25	18:25	20:25	23:25
DB06	ONDARROA - SORALUZE						
Mutriku	9:45	11:45	13:45	17:45	19:45	21:45	
Mendaro	10:20	12:20	14:20	18:20	20:20	22:20	
Soraluze	10:40	12:40	14:40	18:40	20:40	22:40	
DB06	SORALUZE - ONDARROA						
Soraluze	la 8:40	10:40	12:40	16:40	18:40	20:40	
Elgoibar	8:45	10:45	12:45	16:45	18:45	20:45	
Mendaro	9:00	11:00	13:00	17:00	19:00	21:00	
Mutriku	9:20	11:20	13:20	17:20	19:20	21:20	

	Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero		Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero
BILBOTIK		7:00	20:00	DonostiaTIK	5:50	7:50	20:50
Eibar	6:14	7:14	21:14	Errekalde	5:59	7:59	20:59
Elgoibar	6:24	7:24	21:24	Orio	6:14	8:14	21:14
Mendaro	6:33	7:33	21:33	Zarautz	6:20	8:20	21:20
DEBA	6:44	7:44	21:44	Zumaia	6:29	8:29	21:29
Zumaia	7:00	8:00	22:00	DEBA	6:43	8:43	21:43
Zarautz	7:08	8:08	22:08	Mendaro	6:52	8:52	21:52
Orio	7:15	8:15	22:15	Elgoibar	7:01	9:01	22:01
Errekalde	7:29	8:29	22:29	Eibar	7:11	9:11	22:11
Donostia	7:38	8:38	22:38	Bilbo	8:20	10:20	23:20

ONDARROA - BILBO			BILBO - ONDARROA		
astelehenetik ostiralera			astelehenetik ostiralera		
	lehena	azkena		lehena	azkena
A3916 Ermuatik	5:40	19:40	A3916 Ermuatik	7:10	22:10
Mutrikutik irten: 6:25, 7:25, 15:25			Mutrikuraino: 14:10, 18:10, 20:10		
A3915 Durangotik	6:10	20:10	A3915 Durangotik	7:40	21:40
Ondarroatik Bilbora zuzenean: 6:30; 7:30					
jai egunak			jai egunak		
A3916 Ermuatik	6:40	20:40	A3916 Ermuatik	8:10	22:10
A3915 Durangotik	7:10	20:10	A3915 Durangotik	8:40	21:40

JUAN MARI SANCHEZI ERANTZUNA

Irailako Kalaputxin Juan Mari Sanchezek idatzitako gutuna harriduraz beterik irakurri ostean, idatzi hau argitaratu nahi izan dugu gaia argitze aldera, udalaren jarduna, bai ordezkari politikoena bai udal langileena, auzitan jarri duelako langileen hautaketetan «gardentasun eza eta arbitrariedade» dagoela adieraziz. Izan ere, gauzak hain modu borobilean adierazita, pentsa liteke gauzak jakinda adierazita daudela, eta gauzak horrela direla. Aitzitik, gai guztietan gertatzen den moduan, dauden aldeei entzun egin behar zaie iritzi oso eta objektibo bat egin nahi bada. Hitz hauek, hortaz, lagungarri izan bitez irakurleek iritzi oso bat egiten saiatzeko.

Baina Sanchez jaunak ez du bat ere probarik edo arrazoiketa zehatzik eman. Ez du lanpostu bat aipatu, ez deialdi bat, ez plaza bat, eta modu orokorrean eta zehaztasunik eman gabe egin ditu baieztapenak, zorrotz kritikatu duen ustezko jardunaz gehiago jakiteko intentziorik hartu gabe.

Sanchez jaunak dio «herritarren artean mesfidantza eta harridura» sortu dutela udalaren hautaketa-prozesuek, eta eskatzen du «hautagai kualifikatuenean eta herritar oro(k) aukera izatea». Horrekin batera, salatu nahi du «kontratazioak pertsona jakin batzuen mesedetan» egiten direla, baina ez du kasu bat ere aipatzen, ez du proba bat bera ere ipintzen paper gainean. Esan, besterik gabe. Jakin gabe kontratazio horiek nola burutzen diren. Susmoa airean utzita. Akaso uste duzu, Sanchez jauna, ordezkari politikoek esandakoak «a dedo» sartu direla udaletxean? Akaso, udal teknikariek esandakoak? Esan egin duzu; adibiderik eman edo probarik jarri, bat ere ez. Pentsa liteke mesfidantza eta harridura sorrarazi zeuk nahi duzula egin hitz horiek erabilia.

«Ustezko hautapen-prozesu garden zein bidezkorik jarraitu gabe» esaten jarraitzen du, ausart. Berriz ere, bere hitzetan erakusten duenez, udal funtzionamenduaren ezagupenik gabe. Ba ote daki zein prozesu, noiz eta nola gauzatua jarraitu behar den udalarentzat lan egingo duen langile bat hartzeko orduan? Ba ote daki prozesu ezberdinak direla izan plaza bat betetzeko, izan plaza bat egonkortzeko, izan ordezkapen bat egiteko, izan aldi baterako postu bat betetzeko, izan programa bat burutzeko, izan dirulaguntza baten ondorioz sortutako postuak betetzeko...? Ez dirudi dakienik, eta baldin badaki, bere hitzen atzeko asmoa, okerragoa, ilunagoa.

Hori guztia ezagutu gabe, lehenengo pausua informatzea izango litzateke egiaren bila joan nahi duenarentzat. Ordea, kritika errazaren bila eta beste zerbaiten bila doanarentzat soberan dago informazio eske joatea, gauzak nola eta zergatik egiten diren ezagutzera joatea.

Udala eta udal ordezkariok irekita gaude eta egon gara beti gure-gana hurbildu eta edozein gairen inguruan azalpenak bilatu nahi izan dituenarentzat. Tamalez, Sanchez jaunak ez du bide hori hartu, eta nahiago izan du kontrasterik egin gabe jardun. Zilegi, noski, baina sinesgarritasunean ahul.

Testuari amaiera prestatzen joateko «...guztion zerbitzura egongo den udal baten ... alde» dio. Sanchezek uste izan ez arren, udal honen jarduna, azken urteetan behintzat, mutrikuar guztion zerbitzura jardutea izan da, eta izango da. Horren probak, hamaika. Eta, zorionez, hori mutrikuarrek badakite, gehienek behintzat.

Amaitzeko, ebatzi du «espero dut ... bidegabekeria honi irtenbide bat ematea» «... eta berriro ez gertatzea», borobil-borobil, gauzak horrela izan direla sinetsita eta sinistarazi nahian.

Aurrera begira udal honek bide beretik jarraituko du, uste duelako ahal denean herritarrei erraztasunak eman behar zaizkiela prozesuetan parte hartzeko. Udalak langileen beharrak dituenetan, herritarrek prozesuetan parte hartzeko deia egiten jarraituko dugu, orain arte bezala, kualifikatuenei eta herritarrei orori.

HERRI BAT, TALDE BAT

«Herri bat, talde bat» da Mutriku Futbol Taldeko zuzendaritza berriak aurtengo denboraldian erabili dugun lema. Esaldi hori ez dator ezerezetik eta balore, emozio, ilusio, amets, sakrifizio, konpromiso eta lanez beteriko esaldia da. Mutriku da gure herria eta San Miguel futbol zelaia gure bihotza, izan ere Mutriku herriaren bihotzean dago kokatua. San Miguelen bihotz-taupadak egunero entzuten dira gure jokalaria diren 300 neska-mutilak zelaira ateratzen diren bakoitzean eta zelaia ametsen antzoki bilakatzen den bakoitzean. Benetako altxorra daukagu herrian, baina altxor hori zaindu beharra dago. MFT osatzen dugun kideon lan bolondres itzelaz gain, bazkideen sustengua beharrezkoa zaigu. Horregatik, bihotz honek taupaka jarrai dezan eta ametsen antzokiak distira egin dezan, egin zaitez bazkide! Zaindu maite duzun hori: herri bat, talde bat.

Mutriku Futbol Taldea

Kalaputxi aldizkariak irakurleen gutunak plazaratzen ditu. Gutunak izen abizenekin bidaliko dira posta arruntez edo posta elektronikoz aldizkaria@kalaputxi.eus helbidera. Aldizkariak ez du zertan bere egin idatzien edukia.

«Ez gara erabiltzaileak, erabiliak baizik»

Teknologia digitalen erabileraren inguruan kezka piztu da azken aldian gure artean. Urrats bat aurrera emateko asmoz ZEOS (Zentzuzko Erabilera eta Osasuna Saretzen) programaren bidez gure gazteen ongizate emozionala eta digitala hobetzeko praktika onak bultzatu nahi dituzte. Hori horrela, urriaren 29 eta 30ean, eta azaroaren 5 eta 6an teknologia berriei, sakelako telefonoi, eta haur zein nerabeei arituko dira Telmo Lazkano eta Maitane Ormazabal adituak Zabel Kultur etxeko aretoan. Bertara gonbidatu nahi dituzte herriko kirol, aisialdi, eragile, kultur talde nahiz gurasoak. Herriari zabaltzea da asmoa.

Maitane Ormazabal Esnaola

Gazteentzako eta haurrentzako ingurune digital segurua osatzeko Haur eta Gazteria Ministerioaren aditu batzordeko kidea da, Mindsight elkarteak fundatzailea eta ZEOS Programako zuzendari kidea besteak beste. «Autoestima como vitamina» liburuaren egilea da, baita «Nerabeen Garrasia / Las voces del silencio» liburuaren egilea eta gaur egun psikologiaren munduan dihardu, formakuntza, terapia, komunikazio eta dibulgazioan murgilduta. Izan ere, Psikologa da, Psikoterapia Laburrean, Ebaluazio Psikologikoan eta Psikodiagnostikoan eta Trauman Esku Hartzeko Goi Mailako Prestakuntzan espezializatuta dago, hain zuzen ere Madrilgo Medikuntza Psikosomatiko eta Psikoterapiako Espainiako Elkartearen eskutik. Pedagogia Terapeutikoko irakasle eta Gizarteratzeko goi-mailako teknikari eta hezitzaile bezala jardun izan du. Azkenik, EITBko, «Biba zuek» saioan, psikologo, terapeuta eta coach gisa ere jarduten du.

Telmo Lazkano Muga

Irakaslea izan da, Ospitale, Etxe eta Hezkuntza Arreta Terapeutikorako Gipuzkoako Lurralde Zentroan eta aholkulari eta dibulgatzaile aditua sare sozial eta pantailen arloetan. Haur eta Nerabeekiko Psikoterapia Laburrean dago espezializatuta Medikuntza Psikosomatikoaren eta Psikoterapiaren Espainiako Elkarteak aitortua. Gazteentzako eta Haurrentzako Ingurune Digital Seguruak osatzeko Haur eta Gazteria Ministerioaren aditu batzordeko kide, ZEOS Programaren zuzendarikide eta Mindsight fundazioaren sortzailea da. Aditua den ikerketa-eremua, sare sozial eta pantailen gizartean orokorrean, eta nerabeengan bereziki duten eraginean datza bai osasun zein hezkuntza arloetan eta psikologia, teknologia eta pedagogia uztartzen ditu bere ohiko jardunetan. Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak adikzioen arloko praktika onenaren saria eman zion (2022-2024) eta «Nerabeen Garrasia / Las voces del silencio» liburuaren egilea da Maitane Ormazabalekin batera.

Sare sozialen eta mugikorren erabilerak duen eraginaren inguruan aritu dira azken urteetan bi adituak; batez ere, haur eta nerabeen artean eragiten duen kalteaz. Bien artean egungo nerabeen garrasia identifikatzen ahalegindu dira. Eta, ZEOS programaren bidez eta udala eta Mutrikuko talde eragileak bultzatuta, lau saio eskainiko dituzte. Programa hori apirilean jarri zen martxan Ibarra, Orio eta Durangoko ikastetxeetan Osasun sailak bultzatuta. Lehen aldiz, ikasle eta irakasleak ez ezik, familiak ere inplikatu ziren. Horrez gain, ZEOS programak hezkuntza digitalaren eta osasun emozionalaren alderdi bikoitzetik abiatu nahi du, erabat erlazionatuta baitaude. Horrela, lehen bi saioak Telmok bideratuko ditu eta ondorengo biak Maitanek. Gaurkoan Telmok erantzun dizkigu gure galderak.

Zein da daukagun benetako harremana sakelako telefono, edukien plataforma digital eta sare sozialekin?

Harremana ez da osasuntsua; ez gara erabiltzaileak, erabiliak baizik. Pantailaren atzean dauden programa horiek guztiak horrexetarako daude; pantailari itsatsita gelditu gaitezke. Hau da, erabilera horretarako diseinatu dago, pertsona erabilia izateko, eta, gainera, erantzukizun guztia erabiltzailearen gain uzten dute. Horregatik, teknologia ulertu beharra daukagu eta geure burua noren eskuetan uzten dugun pentsatu behar dugu. Gure haur eta nerabeen garunak garatu gabe daudenez, horrek guztiak izugarritzko kaltea eragiten die. Hori horrela, sakelako telefonoa izateko gutxienez adina 16 urtekoa izatea nahiko genuke OMEk (Osasunaren Mundu Erakundea) eta adituek eskatzen duten moduan.

Gazteen arteko erabilera goiztiar eta desagokiaren inguruan zer esango zenuke?

Bada, adingabeen osasun mentaleko arazoak areagotzearen arrazoietakoa bat adin txikietan sare sozialak kontsumitzea da. Hori dela eta, oso garrantzitsua da hezkuntza digitalaren eta osasun emozionalaren alderdietan lan egitea, bietan batera. Alde batetik, txikien edota nerabeen alderdi emozionala eta neurologikoa aztertu behar da, eta beraien beharrak hauteman. Hezkuntza digitala, bestalde, ongi planifikatu behar dugu gauzak bat ere antolatu gabe jardun gabe.

Debekua da bidea?

Jose Mª Altzibar etorbidea 1
Tel. 943 60 31 54 - alazne.optika@gmail.com

MUTRIKUKO TANATORIOA

Iriagire z/g

Albia
EHORZKETA ZERBITZUAK

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

Telmo Lazkano eta Maitane Ormazabal

Argi dago adina mugatzea dela irtenbiderik zuzenena; ez da debekatzea edo heztea irtenbidea. Gure txikien eskubideen babesa eskatzen dugu nerabezaro osasuntsu bat izan dezaten, eta horretarako paktu soziala beharrezkoa da. Adibide gisa, gure umeei ez zaie alkohola erostea debekatzen, baizik eta dendarari jartzen zaizkio neurriak. Kasu honetan gauza bera eskatzen dugu. Gizarteak zera ulertu behar du: telefono mugikorrek eta sare sozialek izugarritzko kaltea eragiten dutela. Ez dugu aldaketa lortuko debekuak jarritz, edota erabilera debekatuz. Aitzitik, haiekin hitz egin, aholkatu, konfiantza eman eta ezagutzak zabaltzeko behar dizkiegu.

Onarpen soziala gaur egun jasotzen ditugun «like» eta jarraitzaile kopurura mugatzen ari da. Nolako kalteak ekar ditzake?

Teknologia horien arrakastaren gakoetako bat horixe da: gure onarpen soziala lortzen dutela. Teknologia horiek behar bat sortzen dute, eta horren aurrean nerabea zaurgarri gelditzen da. Eta, horren aurrean berriro azpimarratu nahiko nuke legeriak ardura guztia erabiltzailearengan jartzen duela, eta aldi berean aplikazioak zuritzen ditugula. Mendekotasun handia sortzeko diseinatuta dagoen teknologia dugu gure aurrean. Horregatik, gazteei harreman osasuntsu bat izaten lagundu behar diegu.

Pantailen adikzioen atzean gabezia emozional eta mentalak ezkutatzaren direla esango zenuke?

Gabeziarik ez duten gazteei ere gabeziak sorraziko dizkie. Eta gabeziak dituztenei areagotu egingo zaizkie. Teknologia horiek bakartasunera eramaten dituzte asko eta asko. Dependentsia izugarria sortzen dute gure gazteengan.

Zein da, beraz, irtenbidea edota gakoa?

Ezinezkoa da seme-alabak heztea sare sozialak eta horien arriskuak ezagutu gabe. Beraz, irakastea da gakoa, gazteak prestatzeko eta aplikazio horiek modu osasungarrian erabiltzeko behar

duten ezagutza eskaintzea. Eta aplikazio horiek ez erabiltzea aukeratzen badute, bada, aurrera.

Gurasoei tresnak eman behar zaizkie gero beren egoera zehatzera egokitzeko?

Baliabide gutxien duten familietan ematen da kontsumo gehiena. Familia asko babesgabe aurkitzen dira arlo horretan. Aurretik aipatu dudana bezala, gainera, ardura dena erabiltzailearengan jartzen da eta hori ezin da horrela izan. Badakigu, produktu horiek ez direla neutroak; ez dira haur eta nerabeentzat egokiak, garapen osasuntsu bat nahi badugu behintzat.

Hezkuntzaren digitalizazioari buruz zer diozu?

Ezinbestekoa da gurasoek eta ikasketxeek digitalizazioaren eta teknologia berri horien funtzionamendua aztertzea; zer gertatzen den edukitzeko plataformekin, eta sare sozialekin zein joera eta arrisku dauden. Azken sei hilabeteak horretan eman ditugu buru-belarri lanean, eta hori da bidea. Horrez gain, konpetentzia digitala, mundu digitala eta pantailen bitartez erakustearekin alderatu behar dugu. Ez baitira gauza bera bata eta bestea. Gizarte guztiz digitalizatua dagoela kontuan izan behar dugu. Horregatik da hain garrantzitsua heziketa, horiek modu egokian erabiltzen ikasi behar baitugu.

Ikasketxeetan sakelakoak ikasgeletatik kanpo uztea ere bada aldarrikapenetako bat. «Altxau burua» herriko taldeak ere martxan jarri du aldarrikapena.

Bai, «Altxau Burua» sareak aldarrikapen hori jarrita dauka martxan, eta aurrean aipatu dudana bezala gogoeta eta bultzada guztiona izan behar du; gizarte osoak eman behar du pausoa. Eta helburu hori lortzeko Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailari marko orokor eta finkatu bat ezartzea eskatu zaio, aurrera egin ahal izateko. Ikasketxeak mugikorrik gabeko guneak bihurtu behar ditugu. Baina ezin da ikasketxeen edota erabiltzaileen esku utzi ardura guztia.

KIROLDEGIAN MAKINA BERRIAK

Herriko kiroldegiko *fitness* gelako makinak zaharkituta zeuden urteen poderioz, eta erabiltzaileek horiek berritzeko eskaria egin zuten aurreko urtean. Aurrekontuan 60.000 euro diru zuzkidura prestatuta, gelarako makina berriak erosteko lizitazioa burutu zen eta dagoeneko erabilgarri daude bertaratzeko direnontzat.

Kardio guneari dagokionez, korrika egiteko bi zinta, bi *eliptika* eta *climber* bat jarri dira. Horiekin batera, aurretik zeuden makina batzuk mantendu dira.

Muskulazio gunean ere berrikuntzak egin dituzte; zazpi plantxadun makina —makinak berak ditu diskoak, beraz ez dira ipini eta kendu behar—, beste hamar plantxadun makina baina artikulatuak, eta, azkenik, muskulazioa osotasunean lantzeko beste makina bat.

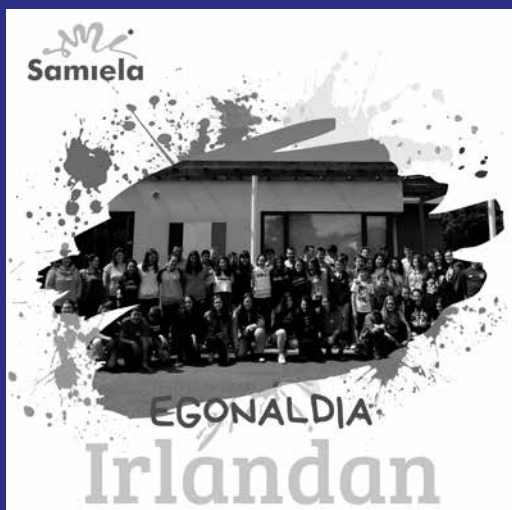

RECYSMART PROIEKTUAREN UZTAILEKO EMAITZAK

Mutrikuko Udalak eta Debabarrenako Mankomunitateak lankidetzen ezarritako proiektuak honako datuak utzi dizkigu irailan: 94 erabiltzailek guztira 3.033 ontzi arin birziklatu dituzte, hau da, 66 kilogramo. Ondorioz, 487 litro ur eta 146 kilogramo CO² aurreztu dira, kopuru hori 7 zuhaitzek xurgatzen dutenaren baliokidea izanik.

Puntuazioari dagokionez, guztira 40 erabiltzaile sartu dira zozketan. Honela, saridunak 175 punturekin Idurre Arrizabalaga Agirregomezkorta eta 40 punturekin Mari Pilar Beitia Alkorta izan dira. Saridun bakoitzari Mutrikuko produktuz osatutako saski bana egokitu zaio.

Mila esker parte-hartzaile guztioi eta jarraitu horrela!

EGONALDIA IRLANDAN

Aurten ere, Samielako ikasle ohiek udarako bi aste *Killarney*n (Irlandan) igarotzeko aukera izango dute.

DBHko eta Batxilergoko ikasketak burutzen ari diren ikasleek ingelesa praktikan jartzeko aukera izango dute hango familietan egingo duten egonaldia. Goizez bertako eskolan klaseak hartuko dituzte beste herrialde batzuetako gazteekin batera eta arratsaldean Irlandako tradizio eta kultura ezagutzeko ekintza desberdinez gozatuko dute.

Informazio bilera, urriaren 29an, asteartean, izango da Samiela Ikastetxean, arratsaldeko 18:00tan. Zatoz, eta gozatu ingeleran murgiltzeko esperientzia paregabeaz!

KALAPUTXI
Mutrikuko Herri-aldizkarixa

www.kalaputxi.eus

aldizkaria@kalaputxi.eus

635 74 83 93

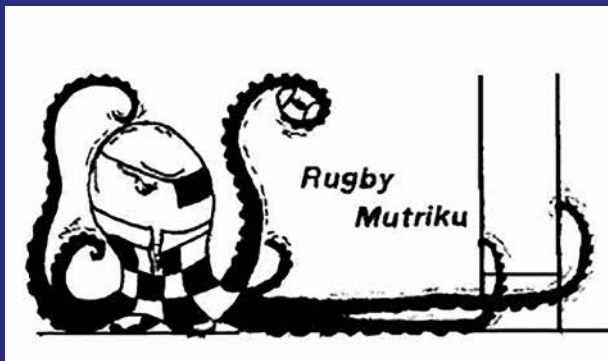
ERRUGBIAN EGITEKO DEIA

Mutriku Rugby Taldeak deia egin du denboraldi berriaren atarian taldea osatzeko jolariak batzeko. Nagusien taldea osatu nahi denez, 18 urtetik gora izatea eskatzen dute. Hortaz, errugbian jokatu nahi duten guztiek, mutrikuarrek zein inguruko herrietakoek, harremanetan jarri beharko dira taldekideekin honako bideetako bat erabiliz:

Instagram: [@mutrikurugbytaldea](#)

E-posta: mutrikurugbytaldea@gmail.com

Ea ba datorren denboraldian San Miguel zelaian errugbiaz gozatzeko aukera izaten dugun!

KE-DETEKTAGAILUAK ETXEETAN

Mutrikuko Udalak adineko mutrikuarren etxeetan suteak prebenitzeko zerbitzua martxan jarriko du, aspaldiko asmo bat beteaz. Zehazki, hala nahi duten 80 urtetik gorakoek eskatu ahal izango dute bere etxean ke-detektagailua instalatzeko.

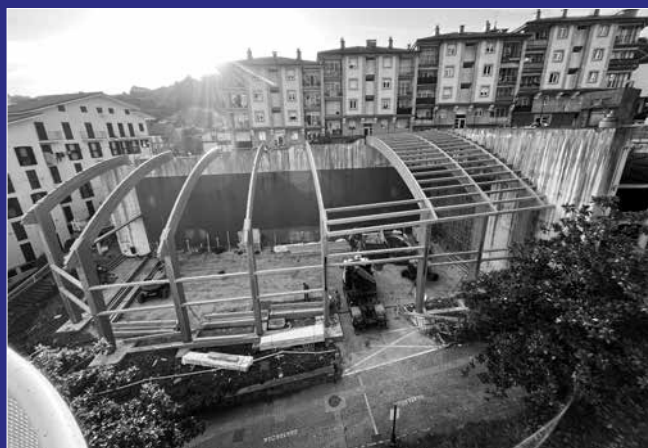
Detektagailua doan instalatzen den aparatu txiki bat da, etxean obrarik egin gabe, eta alarma-funtzioa beteko du suteraren bat gertatzen bada, baita ke arriskutsua pilatzen bada. Gainera, etxea bisitatuko duen teknikariak etxebizitzaren krokis bat egingo du, beharrezkoa izatekoan ebakuazioa egiten laguntzeko eta bisitatutako pertsonaren egoera pertsonalari eta egunerokoari buruzko galdetegi labur bat ere. Dena den, horri erantzuteko aukera boluntarioa izango da.

Instalazioa egin aurretik, Udalak eskutitz bat bidali die programaren berri. Ondoren, aipatutako pertsonen telefono deia jasoko dute detektagailua jartzeko hitzordua adosteko. Deia eta bisita ondo identifikatutako teknikariek egingo dute.

Ainhize Azpiazu Alkateorde eta Jendarte alorreko ardura-dunak nabarmendutakoaren arabera, «helburua da etxeetan suteen prebentzioan jardutea eta adinekoei segurtasuna ematea, beren inguruan modu seguruan bizitzen jarraitzeko aukera emate aldera. Gainera, ekimenak aukera emango digu pertsonen etxebizitzetan konfiantza-giroan sartzeko, haiengana hurbiltzeko eta haien egoera ezagutzeko. Bisitetara teknikariak joango dira, kasu bakoitza eta izan litezkeen beharrak baloratuko dituzten gizarte-langilekin batera. Horrela, Gizarte Zerbitzuetara lehen hurbilketa bat erraztuko da, pertsona batzuek ez baitituzte haien zerbitzuak ezagutzen».

«EGAÑA» FRONTOIA ESTALTZEN

Obrak burutzeko egindako aurreikuspenak kontuan hartuta, eta frontoiaren azpian zegoen lur kutsatuaren garbiketa burutu ostean, martxa onean doa «Egaña» pilotalekuaren estaldura, Unibide enpresa burutzen ari dena. Frontoiaren estalduraren egurrezko egitura ipini ondoren, teilatua osatuko duten txapak kokatu dituzte goiko lanak burutzeko. Ondoren, frontoiaren lurra eta ezker pareta berrituko dira eta pilota jokorako modu egokian jarri. Hori eginda, frontoiko kantxa inguratuko duen harmaila egingo da, hiru mailatakoa, ekitaldietako ikusleek non jarri izan dezaten, eta, edonoiz espazioaz gozatzera doan atsedena hartzeko tokia izan dezan. Gainera, ustez jende askok erabiliko duen horrelako espazio baten hain beharrezkoak izaten diren komunak ere egingo dira, frontoiko sarreran. Horren guztiaren gozamenak egunaz bai, baina iluntzean ere lortzea nahi denez, kontsumo txikiko argiteria ere instalatuko da, frontoi barruan eta inguruko kalean. Horrelako obra bat eginda eta horrelako espazio bat lortuta, zailena geratuko da: Herritar guztiek, zaharrek, helduek, gazteek eta umeek espazio hori bere sentitzea eta guztion artean zaintzea, frontoia eta ingurua, frontoiko erabiltzaileak eta inguruko bizilagunen arteko elkarbizitza egokia lortuta.

RAIKETAK S.L.
SAGARMIÑA

Hondartza 3-4, behea
 31 postakutxa
 20820 DEBA
 Tel. eta faxa: 943 192 249
 Mob. 629 639 685
 629 641 940
sagarmina@sagarmina.com
www.sagarmina.com

ANTZERKIAZ BLAI

Herriko antzerkizaleei heldu zaie beraien gozamenerako sasoi, izan ere, azaroaren 9tik abenduaren 14ra bitarte umeentzako eta helduentzako antzezpenak ikusteko aukera izango baita Zabel kultur etxeko ganbaran.

Urtean zehar Marisa Martinezek zuzendutako Akelarre Antzerki Taldeko taldetxoetako gaztetxoek beren gaitasunak eta trebeziak taula gainean erakusteko aukera izango dute.

Gaztetxoek lanak ikusten bezala, publikoak bisitatuko gaituzten Antzerki taldeek eskainitako lanez gozatzeko aukera ere izango du.

Hona hemen **2024ko Antzerkiaz Blai** egitaraua:

Azaroak 9, larunbata, 18:00etan

1. lana – «Arratsaldeko seietan»
2. lana – «Doktoreak, gure alabak senda ditzakezue»
3. lana – «Roboten denda»

Antzerki taldea: AKELARRE

Azaroak 17, igandea, 18:00etan

«Andereño»

Antzerki taldea: Anita Maravillas (Txotxongiloekin lanean)

Sarrera: 3 €

Azaroak 24, igandea, 18:00etan

«Ai gure juaneteak»

Antzerki taldea: Tartean Teatroa (Patxo Telleria, Adrian Gracia, Maider Lopez). Mikel Laboaren kantekin.

Sarrera: 3 €

Abenduak 1, igandea, 18:00etan

«Olagarrua»

Antzerki taldea: Nafarroako antzoki sarea (Maitane Perez, Nerea Arriola eta Olatz Beobide)

Sarrera: 3 €

Abenduak 14, larunbata, 18:00etan

1. lana – «Eufrosina aztia»
2. lana – «Ileapaindegia»
3. lana – «Azken entsegua»

Antzerki taldea: AKELARRE

GABA BELTZA

«Hil artean bizi» izan zen hainbat urteatan Gaba Beltzeko egitarauaren lelo nagusia. Hildako guztien eta arima guztien egunen bezperatan hainbat ekitaldi burutzen ziren, asko jai girokoak eta asko kultur kutsukoak.

Gaur egun, oraindik ere Gaba Beltza ospatzeko ohiturarekin jarraitzen dugu, nahiz eta globalizazioaren ondorioz kutsu arrotzagoa hartuta datorkigun azken urteetan. Gaur egun, jai giroa nagusi.

Hona hemen **2024ko egitaraua**:

URRIAK 26, zapatua

19:00 Arima Dance Taldearen kalejira
ondoren, emanaldia Miruaitz pilotalekuan

URRIAK 27, domeka

16:00-18:00 Beldurrezko Sormen tailerra Gaztelekuan
18:00-20:00 Gaztelekua apaintzen: Gaba Beltza
[12-18 urte] Lapatzokoren eskutik

URRIAK 30, eguaztena

17:15 Puinaren ordua liburutegian
"Munstroak eta sorginak" Ainhoa Etxebarria (4 urtetik aurrera)

URRIAK 31, eguena

18:00-19:30 Talaixako mamua sortzen Zabel plazan
[LH2-LH3] Txantxangorriren eskutik
20:00 Axuri beltza kalejira eta Talaixako mamua erretzea
Dantza taldea, Akordeoi taldea, Txistu taldea eta Gaztetxearen eskutik

AZAROAK 1

17:00-20:00 Munstro txikiak jolasean kiroldegian
[HH - LH1] Txantxangorriren eskutik
17:00-20:00 Ihes gela Merkatu plazan
[LH4. LH5 ETA LH6] Txantxangorriren eskutik
18:00-20:00 Film beldurgarria Zabel kultur etxea
(2010 eta 2012an jaiotakoentzat) Lapatzokoren eskutik

AZAROAK 2

16:00-20:00 Ihes gela Gaztelekuan
(12-18 URTE) Lapatzokoren eskutik
20:00 Psycho-Clown kalejira
22:30 Kontzertuak: Soa+Eraso Beheko plazan

AZAROAK 3

18:00-20:00 Film beldurgarria Zabel kultur etxea
(2009an eta 2011n jaiotakoentzat) Lapatzokoren eskutik

PAUSO

PODOLOGIA KLINIKA

943 01 49 05 - 747 43 48 52
Astillero Kalea 2 behe, Deba

ELORRETA

ERAIKETAK · ERREFORMAK · IGETSERITZA

Asier Lersundi 680 579 961
Kepa Martinez 617 842 004

San Agustin, 4B
MUTRIKU

Tel./Faxa 943 60 43 97
elorretaeraietak@gmail.com

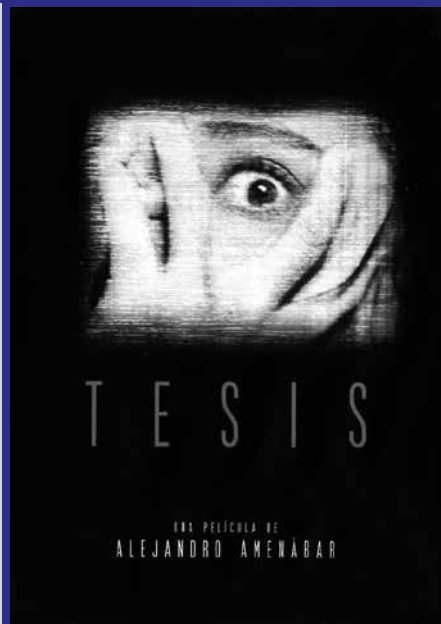
TESIS

Biolentziaz beteriko mundu batean bizi gara, egunero ikus eta entzun dezakegunez. Pertsona asko eta asko biolentzia horren baitan bizi dira, bertatik ihes egin ezinda. Mundu honetan, zoritxarrez, badaude biolentzia komeni eta hori bilatzen dutenak.

Tesis filmak ikasle gazte bat aurkezten digu, bere tesia egiteko unean. Bere proiektua hastean, ordea, lanarena ez den beste bide bat hartuko du, jakinminak bultzatuta. Pixkanaka, isiltasunez beteriko ezbeharren kate batean sartuko da neska, argitara heldu nahian. Baina, tunelaren sakonera iluna da oso.

Istorio misteriotso honek pertsonen aurpegi desberdinak erakusten dizkigu, eta horien gainetik jantzi ohi ditugun maskarak bistaratu. Sarritan, inor ez da berak esaten duen bezalakoa; batzuetan, ezin zara inortaz fida, zeure buruaz ez bada. Erne.

«Angela dut izena. Hil egingo naute»

FITXA TEKNIKOA

Zuzendaria: Alejandro Amenábar

Gidoia: Alejandro Amenábar, Mateo Gil

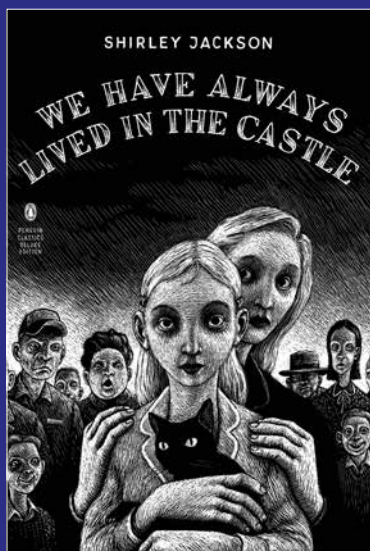
Aktoreak: Ana Torrent, Fele Martínez, Eduardo Noriega, Xabier Elorriaga, Nieves Herranz

Argazkilaritza: Hans Burmann

Urtea: 1996 **Iraupena:** 2 h 5 min **+18 urte**

Beti bizi izan gara gazteluan

Shirley Jackson

Blackwood familiako kide ia guztiak artsenikoz pozoituta hil ziren duela sei urte; soilik hiru kide gelditzen dira etxean: Merricat, Constance eta osaba Julien. Herritarren susmoa da Constancek pozoitu zituela familiako kideak, eta etxeko hiruen aurkako jarrera nabarmena azaltzen dute. Ondorioz, familia herritik nahiko aldentuta dagoen etxean isolatuta bizi da.

Mary Katherine (edo Merricat) da gure narratzailea. 18 urte dituen arren, batzuetan haur baten jarrerak eta hitz egiteko modua azaltzen ditu. Pertsona oso superstizioso da, irudimen fantastikoa, eta gauzak lurperatzea gustatzen zaio.

Eleberri makabroa da hau, baina,aldi berean, baditu haurrentzako liburu baten zantzuak ere. Irakurlearen beldurrak airean mantentzen dira istorioan zehar. Beldur horiek monstruo baten beharrik gabe transmititzen ditu Jacksonek. Esaten ez denak pisu handia du, irakurlearen

interpretaziorako lekua uzten baitu idazleak.

Sherley Jackson (1916-1965) idazle misteriotsoa izan zen beti. Bere aurreneko lanak argitaratu zituenean, sorginkerian aritzea leporatu zioten. Elkarriketak emateari uko egiten zion, nahiago baitzuen bere lanen bidez hitz egin. Bere beste lan batzuk «Hill Houseko mada-rikazioa» eleberria edota «Loteria» istorio laburra dira. Publikatu zuen azken obra izan zen «Bet bizi izan gara gazteluan», eta Stephen King zein Donna Tartt tentzat generoak duen lanik onenetariko bat da azken hori.

Zoritxarrez, oraindik ez dago euskaraz irakurtzeko aukerarik. Beraz, jatorrizko bertsioarekin (*We have always lived in the castle*) edota gaztelarazko itzulpenarekin (*Siempre hemos vivido en el castillo*) konformatu beharko gara.

Irakurketa paregabea, *Gaba Beltz* bueltako beldur eta atmosfera maltzurra liburu baten bitartez bizitzeko.

Jabier Zubiaurre Andonegi

«Mendi» txakurrarekin txapelak biltzen

Urte asko darama artzain-txakurrak trebatu eta lehiaketetan parte hartzen. Igaro irailaren 1ean Gipuzkoako txapeldun gertatu zen «Mendi» txakurrarekin Legazpin izandako lehiaketan, Irailaren 14an, Galbaixo egunez, Euskal Herriko txapela jaso zuen Bizkaiko Axpe herrian izandakoan. Irailaren 22an Oñatin egin zen Nazioarteko lehiaketan ere parte hartu zuen, baina egun hartan «Mendi» ez zegoen lanerako, eta ez zuen gairiditu lehen sailkapena. Gaurkoan kontatu dizkigu bere nondik-norakoak.

Noiztik ari zara artzain-txakurrekin lanean?

Hogeita zazpi urte dira jardun horretan. Gustuko nuen etxeko txakurrari ardiekin jokatzeko irakastea, baina ez nuen besterik pentsatzen. Dena hasi zen *Aitzetako* Jesus Mari Beristainek lagun zuen Artzain-txakur Elkarteko Jose Mari Bengoa oñatiarrari, kintoen bazkari baten, bota ei zionean herriko baserritar batek zuela eurek ez zeukaten bezalako txakurra, eta nire izena eta telefonoa eman zizkionean. Bi hilabetera antolatu zen Kalbarioko lehen artzain-txakur lehiaketa, eta bigarren atera nuen. Bengoa horren deia jaso nuen ondoren, nire txakurrak ikusi nahi zituela esanez —«Txiki» eta «Mendi» aita-semeak nituen orduan—, eta Kalbaixon jarri genuen hitzordua. Interes handia jarri zuen arraza kontuaz —etxean sortuak ziren biak—. Hurrena, Olaberrian zegoela bi astera lehiaketa bat, eta bertara joan behar nuela esan zidan. Ordura arte, lehiaketa baten bakarrik hartu nuela parte erantzun nion, baina, kostata, azkenean baietza eman nion, eta... zer dek eta garaipena lortu nuen lehiaketa hartan!

Ordutik, zenbat txakur trebatu dituzu? Eta zenbat dituzu gaur esku artean?

Zortzi txakur. Egund, bi ditut lehiaketara ateratzen ditudanak: «Mendi», 9 urtekoa, txakur zoragarria, eta «Argi», hiru urtekoa, oraindik hezitzen dagoena —Gipuzkoako artzain-txakur lehiaketan biak atera nituen—. Baditut, baita ere, 2 urteko «Lista» eta bi hilabeteko «Txiki»; honengan itxaropen handia daukat —aita alabak gurutzatutakoa da, eta diotenez emaitza onak lortzen ei dira—.

Aspaldiko Kalaputxi baten txakur arrazaz aritu zinen. Gaur baduzu horretaz esatekorik?

Ni hasi nintzen denboran puri-purixan zebilen txakur arrazen kontua. Eskozia eta Ingalaterran jatorria duen «border collie» arrazako txakurrak, pinto beltzak kolorez, ekarri ziren hona —erraz ikasten du eta azkarra da—; euskal arrazakoek, ile gorria dutenak, maila baxuagoko emaitzak lortzen zuten, eta hortik etorri zen iskanbila. Eusko Jaurlaritzatik euskal arrazakoa bultzatzen zen, baina gurutzaketak eginez sortutakoak zirenez, zaila zen kontrolatzea, odol analisiak egiten ziren arren. Egund ez dago ehunetik ehuneko kontrola, baina ari dira benetako ardi-txakur euskaldunen ADN-a aztertu, eta arraza garbiaren atzetik.

Esan behar da «border collie»renak ez direla denak abantailak, hemengoak ere badutela eurenak, horregatik gurutzatze kontuak.

Non eta nola egiten dituzu txakurren trebatzeak? Baduzu espazio berezirik prestatuta?

Hasiko naiz esaten txakurrak berezkoa behar duela maila batera iristeko. Nik txakur asko izan ditut opari gisa eman ditudanak ez nielako gaitasunik ikusten. Oraingo «Mendi»k ez zidan eman inolako emaitzarik lehen bi urteetan, baina sumatzen nion kalitatea zuela, eta aurrera atera nuen.

Lehen lana txakurrak zure aginduei men egitea lortzea da, eta ordu asko sartu behar dituzu horretan, agindu txikiak eta errazetatik hasi eta poliki-poliki zailtasunak gehituz.

Nahiz eta lehiaketan bidetik dirurik ez datorren, mantenuko haina agian, gure gizartea konpetentzia munduan bizi da, eta

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

ASTIGARRAGA ANAIK, S.L.U

ERAIKETAK

Tel.: 943 60 40 86 / 667 411 938

e-mail: astigarragamutriku@outlook.es

Txurruka Tteak., 28 behe - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

Jabier, Gipuzkoako Txapel jantzita, gainerako finalistekin, Legazpin.

artzain-txakur lehiaketetan ere zer esanik ez.

Proba ezagunak dira egin beharrekoak: banderen arteko jarraibidea, artaldea biltzea, hesi baten artean pasarazi, aginduei men egin, eskorta baten sartu..., denak epaileen aginduetara eta denbora mugatu baten. Puntuazioa ematen da egindako lan eta denboraren arabera. Espazio zabalak izanik mikro bat erabiltzen dugu aginduak emateko.

Horrela izanik, askok txapelketan erabiltzen diren esparruen antzekoak erakitzen dituzte euren lurretan, eta han egiten dituzte entrenamenduak txakurrekin. Beste batzuek muga elektrikoak ere erabiltzen dituzte. Nik ez dut horrelako esparru edo sistemarik erabiltzen. Ahots aginduak besterik ez ditut erabiltzen.

Txakurren jokaeran izango dute eragina beste zenbait gauzak ere, giroak, lekuak, ardiek...

Nigandik hasiko naiz. Ni oso urduria naiz izatez, eta, txakurra lanean ondo ibili arren, neuk nahasten dut askotan. Jarraituko dut esaten «Mendi» txakur oso-oso ona dela etxean, baina lehiaketak jokatzean kikildu egiten dela, ez duela sekula ematen etxeko lanen tamainarik. Ikaratu ere egiten da suziriaren edo bozgorailuen zaratarekin ere. Behin, Gernika inguruan txapeldunon lehiaketa bat prestatu zuten, eta, zain geundela, txapliguen ezta tarteko, ihes egin zidan karreteran zehar nire autoaren bila; mutil gazte batek motxila utzi, txakurra harrapatzeko jauzi egin, eta lepoan hartuta ekarri zidan.

Aipatu dituzuen beste giroak eta abarrek ere badute eragina, eta ezkutukoagoak diren beste batzuek ere bai. Urrutira joan gabe, irailean parte hartutako lehiaketetan —Gipuzkoa eta Euskal Herrikoa— txapeldun atera ondoren, Oñatira joan ginen Nazioarteko lehiaketara. Inork telebistatik ikusi bazuen, «Mendi» txiza egiten aritu zen —bere marka uzten— nire aginduei men egin gabe. Emeak aurretik sumatu, etxean ere, altan ziren beste txakur batzuk, eta hala moduz zebilen egun haietan, beraz, nagusiari jarraitu beharrean senari men egin zion. Sasoi baten, aurretik arrak eta ondoren emeak botatzen zituzten, baina, orain,

zozketa erabiltzen da txanda ezartzeko.

Txakur hezitzaileei beti ikusi izan diegu agindu motzak ematen, berdin artzainen artean ere, baina zu etengabeko erretolika izaten duzu txakurrekin. Ulertzen al dizu?

Jendeak ez du sinistuko, baina nik baietz esango dut. Ahots aginduak eman, beste keinurik egin gabe, eta zuzen betetzen ditu. Esan genezake agindu motzak direla, eta agian, asko errepikatzen direnak. Gure baserri aurrean bi bide daude: bat «Bidekua» baserri aldera; bestea, «Ibiritxo» aldera. Ukuilutik abelgorriak ateratzean alde batera edo bestera bazkatzeraz, «gaur Bidekora» esan, eta han jartzen zen txakurra «Ibiritxo»-rako bidean abelgorriak handik joatea eragozteko. Eta beste zenbait anekdota kontatuko nituzke oraingo «Mendi» honetaz.

Laster hasiko dira erditzen ardiak; «Mendi»-ri atsedena emango diot, eta «Argi» eta «Lista» erabiliko ditut lanerako, baina, Zabale baserrian ardiak izanik, etxean esan «totx! ekarri ardiak» eta lasai geldituko naiz etxean ardiak ekarriko dituzten konfiantza osoarekin. Inoiz, zelaian erditu eta amaren batek bakarrik utzi arkumea, eta txakurrak muturrekin bultzaka-bultzaka etxeraino ekartzea ere bizi izan dut.

«Mendi» hain txakur ona izanda, ondorengorik ba al du?

Eskatutako guztiei utzi diet txakurra gurutzatzeko txakurkume baten truke. Sasoi baten erosi ere egin izan ditut txakurrak, eta etxekoak baino eskasago atera. Orain ditudan guztiak etxeko arrazakoak dira.

Txakurrak bai, baina artzainaren ondorengorik?

Txakurrei bai, baina ondorengoei ere begi zorrotzez begiratzen diet zer bait ikusi nahian. Eta, egia esan, badut biloba bat nolabaiteko senarekin; bost urte besterik ez ditu gure Oinatzek, baina nahi nuke bizi hark hamasei bat urtera iritsi arte, eta txakurrekin ikustea balitz..., a zer poza! Hala ere, gaurko giroan, jakitun naiz ez dela erraza aitonaren giroarekin maitemintzea.

BERISTAIN

PAPERDENDA ETA ESTANKOA

Barrenkale, z/g
943 60 35 44

Camping
Galdona

JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria

eguneko menua
daukagu

Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

Zaldixak eta bihorrak bai, baiña ez edonun

Gaur egun ez dago zaldi eta bihor askorik Mutrikun. Sasoi baten, baiña, zeregin askotarako erabiltzen ziran: jenerua karriatzeko, zelaixak garbitzeko, hankabikuak batetik bestera eruateko beuren bizkar gaiñian... Aspaldikua da mutrikuarrok animalixa dotore horrekin daukagun hartu-emana.

Lehenago baten *kaballo* hitza aitzatu gendun. Zaldixak eta bihorrak, bixak, sartzen dira erderatik hartuta Mutrikun erabiltzen degun hitz hortan. Oraintsu, kontzeptu bera izentatzeko gure herriko beste hitz eder baten berri izan det: *zaldikixa*. Eta ez da zaldixaren okelia! Hona hemen nik entzundako esaldixa: *zaldikixa zan, zaldixa edo bihorra ez dizut esango*.

Bihorrak mendixan

Jose Mari Agirrezabala Amutxastegi "Artista"k (1921-2006) azaldu zidan *astilleroko lanetan*, zaharraguei-eta, berorika hitz egitxen zixuela batzuek: *beorrek nahi baldin badeu*, esaterako. Batzuei, tratatzeko modu hori ez zakuen batere gustatzen, eta erantzuten zixuen: *beatia, beorrek, behorrek mendixan ibitzen dira, e!* Izan ere, gure herrixan batez ere mendixan ibilli izan dira bihorrak, aspalditxik ibilli ere.

Mutrikun bihorrak, zaldixak, ahuntzak eta bestelako ganaduak euki zeikezen, baiña ez edonun. XVI. gizalditxik, behinik behin, hainbat auzi eta gorabehera egon dira batzuek ganaduak libre lagatzen zitxuelako mendixan, bai herri-lurretan, bai partikularren lursailletan.

Bereziki bihorrek kaltetzen zitxuen gure mendixak; arbolen bote edo kimu berrixak jaten zitxuenez kontu larritzat zaukan Udalak. Ez degu ahaztu bihar zuhaitz-landaketak gure Udalaren diru-iturririk haundixenetakua izan zala sasoi baten.

Bihorrek eragindako triskantzen aurrian zeozer egin bihar zala-eta, 1596ko maiatzaren 26xan 12 mutrikuar alkartu eta herriko eskribauarengana jua ziran eskritura bat egin nahixan: *algunas personas de algunos años a esta parte, contra el tenor de las ordenanças que esta provincia, traen en los terminos publicos y particulares desta villa grandes numeros de yeguas paçiendo yerba y bebiendo las aguas*. Eta, jakiña, bihor harek interes jeneralari mesede txikixa egitxen zixuela nabarmendu zeuen: *de que redundo a la dicha villa y vezinos della gran daño y perjuicio por que despues que las dichas yeguas entraron no naçe yerba por donde ellas andan y los poços y aguas ynfiçionan de manera que no quieren beber ningun genero de ganado en los poços y aguas a donde abreban*. Horren ondorioz beste ganaduak *lanparoi* gaitzak jota egoten zirala ere salatzen zeuen. Gauzak horrela, ahalorde edo boteria eman zixuen lagun batzuei Gipuzkuako Korrejimendura eta Valladolideko Errege Kantzelaritzara jotzeko. Haraiño, zertarako? *Bihorrak Mutrikutik kanporatzeko, para echar y espeler las yegoas que paçen y andan en los terminos e pastos publicos*.

1453. urteko Gipuzkoako Ermandadiaren ordenantzak agin-tzen zoan bihorrak norberaren zelai eta larrietan euki zeikezela, ez beste iñun:

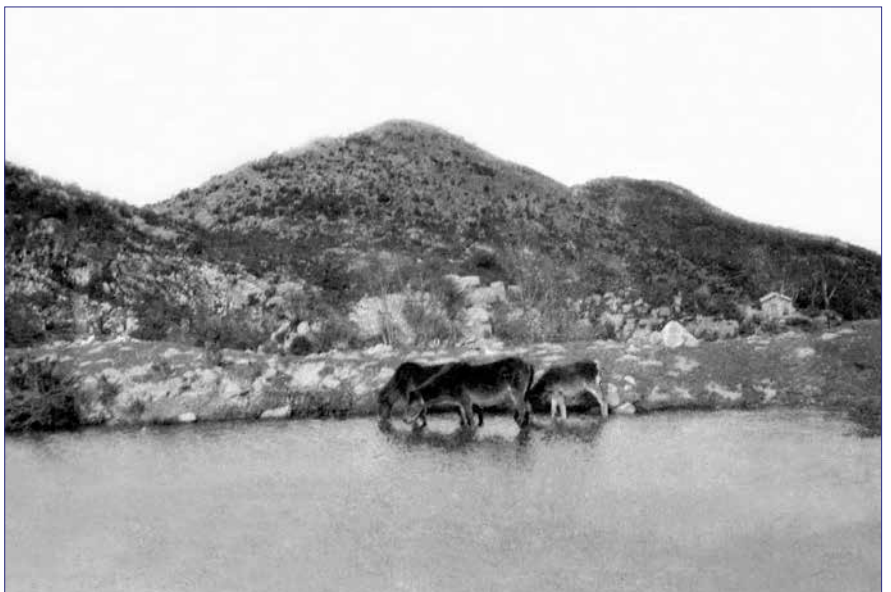
las yeguas no anden a pasçer en los erbados termino de la dicha provincia, salbo cada una en su propia heredad. Hori betetzen ez bazan, ganaduak harrapatu edo bahitxu zeikezen, eta haren trukian dirua (isuna) eskatu: *pueda prender y prenda por si a las tales yeguas e que pague de pena el dueño de las tales yeguas medio florin de oro por cada cabeça*.

1678ko martixaren 6xan ere bihorrak izan ziran Mutrikuko udalbatzaren buru-haustia. Joan de Mendecute eta Ygnaçio de Lecuonak hamar bihor eta zaldi bat ekarri zitxuen Arnora, *havian traído al monte de Arno juridición de esta dha villa diez hieguas y un grañon*. Bi eguneko tartia eman zixuen hamaika zaldiki harek Arnotik kanporatzeko. Azken baten, jokuan zauan mutrikuarren ekonomixia: zelaixak, txariak, zuhaitzixak, potzuak, beste ganaduak... Orduan ere Probintziako ordenantzak aitzatu zitxuen bihorrak kanporatzeko orduan.

1786ko martixaren 26xan Udalak Juan Antonio de Yriondori mutrikuarrek ez ziran jabien zaldixak eta bihorrak herrixik kanporatzeko arduria eman zixuen, *hacer sacar desde esta jurisdiccion todos los rocines e yeguas de dueños de fuera de ella, a fin de ebitar los daños que causan*.

Urte bereko garoillaren 3an, Udalaren aginduz, eleizako pulpitxotik gogoratu zeuen herri-lurretan debekatuta zauala ahuntzak eukitzia. Zaldi eta bihorren kasuan, etxeko erabillera-rako baiño ezin zeikezen euki, *que nadie tenga yegua alguna en monte concegil de esta villa como ni caballo alguno sino aquel que necesite para sus usos cada vecino o morador*.

1787ko martixaren 4an Mutrikuko udalbatzak, beste gai batzuekin batera, herrixarrak kezkatzen zitxuan kontu bat izan zoan hizpide: ganaduek herri-lurretan eta partikularren sailletan sortzen zitxuen kaltiak. Julian de Churruca alkatiari esku

Zaldikixak Ormolako putzuan.

hartzeko eskatu zixuen, *haga zelar, y cumplir el Fuero en todas sus partes en punto a prendarias de ganado*.

Alkate hori, itxura danez, ez zan geldu egotekua. Bere aginduz, martixaren 6xan, gabeko 9retan, bost lagun abiatu ziran Arno inguruan zoken ganaduak harrapatzera, *para efecto de prender todos los ganados, que anduviesen pasciendo en la Jurisdiccion de ella a deshoras, y tiempos prohibidos*. Apaiañeraiaño alkarrekin juan ziran eta han banatu egin ziran, batzuk Mendaro aldera juateko, beste batzuk, berriz, Ormola aldera. Amaitxutakuan, Arteta baserrixan alkartu ziran.

Hainbat ganadu buru bahitxu zitxuen: ardixak, ahuntzak, zaldixak eta bihorrak. Gaiñontzekuak alde batera lagata, 14 zaldiki harrapatu zitxuen: 10 bihor eta 4 zaldi.

Ganadu-klase bakoitzak isun jakiña zaukan ezarritxa: *por cada cabeza de oveja, carnero o cavallo al respecto de 2 reales de vellón, por cada cabra al respecto de 4 reales y por cada yegua al respecto de 7 reales y medio*. Deigarrixa gertatzen da, zaldi-xengaitxik bi errial ordaindu biharra eta bihorrengaitxik zazpi eta erdi? Pentsatzekua da inguruan moxalak hazten zaukezen bihorrak zaldixak baiño goseztuaguak izango zirala, baiña halako aldia egoteko...

1796ko ilbeltzaren 10ian herriko mendi-zaintzaillari (gaur egungo basozaiña-edo) Bizkaitxik etorritxako ahuntzak eta bihorrak harrapatzeko eskumena eman zixuen, *que el veedor de montes disponga el hacer prendarias*.

1798ko garagarriilian Zarautzen batu ziran Gipuzkuako Batzar Nagusixak. Aurrerantzian ahuntzak edo bihorrak euki nahi zozan baldintza zehatza bete biharko zozan: toki aproposa eukitzia ganadu horrek gorde eta gobernatzeko, *qualquiera que intente mantener cabras o yeguas en esta Provincia, habrá de tener sitio propio, y acomodado en que puedan pacer y mantenerse, sin desviarse a otra parte*.

1807ko maiatzian Korostolamendi baserriko Manuel de Churrucak bihorrak ekartzeko baimena eskatu zion Udalari, *en virtud de concordia, que hay entre esta villa y los pueblos comarcas del Señorío de Vizcaya*. Udalak ukatu egin zion eskaeria, eta erantzun zion hitzarmenak abelgorrixak eta ardi-aharixak baiño ez zitxuala hartzen, bihorren kasurako ez zozala balixo.

XIX. gizaldixan, behin baiño gehixotan, Gipuzkoako Aldundixak agindu zorrotzak eman zitxuan ahutzak eta bihorrak zirala-eta. Agindu harek bete-eragitxia, jakiña, udal bakoitzaren esku egoten zan.

Mutrikuko udalak ardura haundiz zaintzen zitxuan herriko

basuak, soluak, mahastixak eta antzekuak. Baiña ez zan mugatzen herri-lurretan zozenetara, partikularrenak ere babesten zitxuan, nahiz eta horretarako, tarteka, neurri gogorrek hartu bihar izan: 1586. urtian, konparaziotarako, agindu zozan jabiarenak ez ziran zaldiki, mando eta astorik ikusi ezker, libre zozuala animalixok hiltzia, *que ninguno sea osado de traer por eredad agena bestia caballar, mular ni asnal so pena que quienquiera que los allare los pueda matar en su heredad libremente*. Hori egin ezker, hiltzaillari ez zixuen jarriko isunik. Horren atzian norberaren biziraupenerako lursaillak zozen, *sin que por ello yncurra en pena alguna que de otra manera no se podria conserbar la heredad*.

Zaldirik gabeko zaldunik ez

Zaldun hitza ez da asko erabiltzen gaur egun. Zaldiduna > zalduna. Erderaz, jatorrizko zentzua galduta, gizonezkuak modu jasuan izentatzeko erabiltzen da: «caballero».

Automobilak etorri aurretik zaldixa zan batetik bestera ibiltzeko modurik eraginkorrena; baiña, jakiña, hortarako zaldixa bihar. Eta zaldixa erostia ez zozan edonoren esku. Gizarte-mailla batetik gorakuek euki zeikezen zaldixa. Eurak ziran zaldun bakarrak.

Juan Antonio de Astigarribia kapitaiña zan horretako bat. 1544ko otsaillaren 3an, urrezko 13 dukaten trukian, zaldi beltza erosi zion Galduako Domingo de Yturrizari. Bixaramunian, eskritura harrigarrixa siñatu zozan Mutrikuko eskribauaren aurrian. Herriko testigu batzuen lekukotasunen bitxarte erakutsi nahi izan zozan noblia edo haundikixa izanda bihar zan bezela ibiltzen zala, zaldiz; eta, horrezaz gaiñera, bere jabetzako zaldixa zozakala, *conforme a la plamatica (...) de caminar en mula o asno o roçin en estos sus reynos e senorios*.

45 urte lehenago, 1499xan, Errege-erregiña Katolikuek pragmatika baten bidez agindu zozan nobliak zaldi gaiñian ibilli bihar zirala, eta ez mando, asto edo zaldi kaskarretan. Azken horrek zozamak karriatzeko erabili zeikezen, baiña ez zaldunak eruateko. Zaldunen izen ona zozan zozuan. Agindu horretatik kanpo geratzen ziran eleizgizonak, frailliak, andrazkuak eta enbajadoriak.

Zaldikixak izen

Esan ohi da herri baten toki-izenek bertakuen historixia eta ohitxurak gordetzen ditzuela. Hiru izen horren erakusgarri:

Ezaguna da Mutrikun *Biolar* izeneko mendixa. Agiri zaharrek garbi erakusten digue zein dan izen horren esanahixa: *Veorlar* (1627), *Beorlar ondoa* (1677). *Behor-larre(a)*, bihorren larria, hain zuzen ere.

Astigarribaxako *Zalbide* etxia ere ezagun-ezaguna da Mutrikun (*Çalbide*, 1540; *Zalvide*, 1684). Izen horren atzian, itxura danez, *zaldi+bide* hitzak doz. Zaldibide > Zalbide.

Artzaiñerrek, bada *Zaldizelai* izeneko lursailla: *Zaldicelaya* (1847), *Zaldi celaya* (1857), *Saldicelay* (1916). Izen argixa, azalpenik bihar ez doana.

Datorren hillian jarraitxuko degu zaldi eta bihorrekin, irrintzika.

D. Manuel Izarria eta Jose Andonegi, 1898 urtean.

Josu Larrañaga Arrieta

Mutrikuar bat Ondarruko patroia

Jenaro Zelaia Urreisti «Axal» mutrikuarra Ondarru Arraun Elkarteko traineruaren patroia da. Irune bere bikotearen babesari esker bere pasioz gozatzen du, bi txikitxoren aita izateaz gain.

Aurkeztu zeure burua, zaletasun, adina eta bizilekua aipatuz.

Jenaro Zelaia Urreisti naiz, 47 urte ditut eta kirolaria zein mutrikuarra naiz.

Azalduiguzu Mutrikurekin duzun erlazioa: herrian egindako ikasketak, zure kuadrilla, kirolik egin al zenuen...

Txikitatik moilatarra izan naiz, bertan bizi izan naizelako eta familiak taberna bertan genuelako. Moilan ibiltzean arrauna beti hurbil daukazu, eta «plaierotan» ere ibili nintzen. Ni futbolerako ez nintzela jabetzean, txirrindularitzan aritu nintzen. Ikastolan eta Institutuan ikasi ondoren, eta bizikletaren esperientzia izan ostean, arraunera itzultzea erabaki nuen. Beti patroia moduan, nire fisiko arina dela eta.

Ondarruko traineruaren patroia zara gaur egun. Zeintzuk izan ziren lehenengo sentimenduak Ondarruko Arraun Taldera iristean?

Mutrikun batel eta traineru txikietan ibiltzen ginen arraunean, baina traineruan ez. Garai batean gazte batzuk batu eta aurrera atera nahi genuen ilusioz, baina materialik ez zegoen. Hala ere, 2000 urtean azkenean atera genuen, Ondarru materiala uzteko prest zegoelako, eta 2000-01 urteetan trainerua atera genuen. Hala ere, jarraipenik izan ez zenez, bertan behera geratu zen. Aukera Ondarrura joatea zen, eta bertara joan ginen 2002an. Bi bandera atera genuen, Portugaleten eta Sestaon, eta orduko oroitzapenak oso onak dira. Geroago, 2019 itzuli nintzen, 2002an bertan egon ondoren, eta aldaketa handia igarri nuen: materiala, prestakuntza... Arraunlari profila ere aldatua zen: astun eta indartsutik arin eta gihartsu izatera.

Arraun taldera sartu zinen eta urteak daramatzazu. Mutrikuarrok hobeto jakiteko, nola funtzionatzen du taldeak?

ACT ekainean hasi eta iraila bitartean jokutzen da. Azaroan berriro ere martxan hasten gara, neguan entrenamendu gogorrek eginez eta pisua galduz. Denboraldia motza den arren eta udan izan arren, urtea oso luzea eta gogorra da. Neguko entrenamenduak zailak dira, kondizioak txarrak direlako, itsaso hotzarekin eta egun ilunekin. Gogorrera, ikusten ez dena; udakoa polita da eta entrenamenduak errazagoak dira, baina neguko lana da benetan desberdintasunak sortzen dituen.

Nola zaintzen duzu prestakuntza fisikoa? Garrantzitsua al da?

Prestakuntza fisikoa ezinbestekoa da, kirol oso fisikoa baita. Teknika asko lantzen da, baina lehenengo mailan egoteko fisiko ona eduki behar da. Arraunlariak oso kontrolatuta daude; entrenatzailez, prestatzailez eta medikuz inguratuta, eta entrenamenduak oso pertsonalizatuak dira. Patroia beti arina izan behar da, pisu minimoa 55 kg da, eta zenbat eta gutxiago pisatu, hobe. Entrenamenduetan denetik egiten da, indarra ere behar delako.

Zure figura ikusita, fisikoaz gain komunikazioak garrantzia hartzen du. Nolako da zure harremana arraunlariekin?

Patroi baten alde garrantzitsuenetakoa da hau. Patroiaren irudia jendeak ikusten duena baino handiagoa da, eta desberdina. Arraunlariak 18 urte edota 35 izan ditzakete, eta bizitzak guztiz ezberdinak dira. Denok entrenatzen dugu ilusioz, baina gazteek anbizio eta ilusio handia izaten dute. Arraunean 20 urte daramanak, lanean dabilenak eta familia bat duenak, pentsamendu desberdinak ditu. Entrenatzaileak agindu batzuk ere ematen ditu, eta bitartekaria patroia da. Gure zortea da entrenatzailea arraunlaria ere badela. Animatzea, taldea alai mantentzea, momentu jakin batzuetan erabaki gaitzak hartzea... lan horietarako esperientzia daukagun patroioiok gaitasun handia daukagu. Arraunlari gazteek ere errespetu handiagoa digute, eta detaile horiek kontuan hartu behar dira. Hala ere, erreleboa emateko garaia dela ere uste dut, jende gaztea patroia moduan aritzekoa.

Euskararen erabilerari dagokionez, mutrikuarrez aritzen zara ala ondarrutarra dagoeneko nagusi da?

Nik arraunlariekin mutrikuarrez egiten dut, eta ondarrutarrak ondarrutarrez egiten dute. Bakoitzak bere euskara erabiltzen du, baina traineruan gaudenean eta aginduak eman behar direnean, ondarrutarra erabiltzen da hitz batzuetan. Urte batzuetan galiziarrek izan ditugu, aurtan kantabiar bat dugu, eta beti saiatzen gara hitzak erakusten. Ikasteko jarrera ona izaten dute beti.

Mutrikuarra izanda alboko herriko hain talde garrantzitsu baten patroia izatean zer sentitzen da?

Sekula ez diot garrantzirik eman. Beste garai baten Ondarrun egon nintzen, eta beti gustura aritu naiz. Badakit ondarrutarrak nolakoak diren, bereziak, baina beraiek ere ezagutzen naute. Alde horretatik, ez dut inongo arazorik izan. Lekeittiarra izan banintz akaso... (barreak).

APALLU
ITURGINTZA

Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61
San Agustín, 3 - Mutriku

apallu@apallu.es

www.apallu.es

Laranga Auzoa
Tel. 943 60 32 56
kalbaixo@gmail.com
MUTRIKU - Gipuzkoa

“neska mutrikuarren trainerua itzela izango da.

Zein da zure oroitzapenik onena arraunaren inguruan?

Lehenengoa infantil garaikoa da. Arraunean hasi nintzen infantilekin, baina kadete, jubenil eta senior mailako patroia nintzen. Goizeko bederatzietatik ordu biak arte uretan ibiltzen nintzen, eta ederra zen. Gogoratzen dut arraunlari bezala atera nuela bandera bat, ez patroia bezala. Oroitzapen politak gaztetakoak.

Urteak beranduago, 2002an Ondarrurekin banderak irabaztea, 2017an Mutrikurekin bandera irabaztea... Horiek ere haundiak izan ziren.

Horretaz aparte, Kontxan arraunean egitea, guretzat, munduko txapelketan edota Olinpiar Jokoetan parte hartzea bezala da guretzat. Ondarrurekin Kontxan aritzea, nirekin eramango dudana esperientzia handi bat da.

Eta etorkizunean izan nahi duzun bat, erronkaren bat?

Erabaki bat hartzea, jarraitzekoa ala ez... 47 urte ditut, familia bat, bi seme-alaba, eta esfortzu handia da. ACT-n bandera bat

ateratzea gustatuko litzaidake, Ondarrurekin. Aurten 3. postua lortu genuen, eta Kontxarako sailkapenarekin batera hori izango litzateke erronka polit bat.

Amaitzeko, zer iritzi duzu Mutrikuko Arraun Taldearen inguruan?

Nire kasuan, 2002an arrauna utzi ondoren, urte piloan konpetizioa utzi nuen. 2017an Mutrikuk trainerua atera zuen, eta nire patroia esperientzia zela eta, Mutrikuren traineruan patroia hasi nintzen. Urte horretan Mutrikuren lehen bandera atera genuen Donostian, eta sekulakoa izan zen. 2019tik, esan dudana bezala, Ondarruko Arraun Elkartean nabil, lehenengo mailan. Etorkizunean trainerua berriz ere uretan ikustea gustatuko litzaidake, bi garaitan egon den bezala, 2000 inguruan eta 2017 aldean. Nesken trainerua ere, jarraipena ematen badiote, itzela izango da. Esperantzarik ez da galdu behar.

Eneko Erraiz Amado

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

Uzuri ELGOIBAR - DEBA
RPS 183/12 optika audio

DEBA, Ostolaza 7 - Tel. 943 19 21 92
ELGOIBAR, San Frantzisko 21 - Tel. 943740359

MFT

zuzendaritza talde berria

1944. urtean MFT sortu zenetik, mutrikuar asko izan dira bere ahala eskaini diotenak herriko ekipoari, herriaren alde aritzen zirela benetako ustean. Gaurko gizarte gero eta indibidualizatuagoan badira oraindik prest daudenak euren ordu eta gaitasunak eskaintzeko herriko ordezkariak beste herrietako zelaietan hedatzen duten futbol taldeei.

Gogoz betetako jende gaztea da, eta eurekin jarri gara solasean nondik-norako asmoak dituzten jakin eta Kalaputxiren irakurleei eskaintzeko.

Noiz eta zergatik erabaki zenuten MFTren zuzendaritza zuen bizkar hartzea?

Poliki-poliki gauzatzen joan zen ideia izan zen. MFTko zuzendaritzakoek askotan adierazia zuten pertsona berriak behar zirela, zuzendari kopurua murrizten zihoalako, baina azkenen deia larritzat jo zuten, lau lagunek eramaten zutelako lan-karga guztia, eta horietarik bi utzi beharrean zeudelako. Zuzendaritzako partaide kopurua gutxienez hiru lagunek osatu behar dutenez, arriskua zegoen MFT bertan behera geratzeko ordezkariak azaltzen ez bazen.

Horrela, une baten, mintzabide izan genuen gaia. Nahiz eta kuadrilla batekoak izan ez, inguru berdintsuetan ibiltzen gara, eta gero eta serioago jarduten genuen arazoaz. Hala, elkarte baten lokalean biltzea erabaki genuen gure jarrera finkatzeko

asmoz. Denetarik ginen, inoiz futbolari arretarik jarri gabekoak eta familiatik atxikimendua jasoak. Herriko saltsatan ibiliak ginen asko, eta Klubaren ibilbidean profesional mailako ezagutzak ere erantsi genitzakeela uste genuen. Horrela, apirila zen, erabaki genuen aurrera jarraitzea eta Plan Estrategiko bat prestatzen joatea, asanblearen aurrean azaltzeko, ea onartzen gintuzten zuzendaritza berria osatzeko.

Zein egoeratan aurkitu duzue Kluba kirol arloan?

Aurrez esango dugu jakitun garena, beste esperientzietatik ikasiak, gauza bat dela nahia eta ideia berriak, eta beste gauza bat aurrera eramateko gaitasun eta baliabideak. Horregatik lehenengo lana egungoari jarraipena ematea izango da, eta egoera ezagutzen joan ahala gure plana aurrera eramaten saiatzea.

Kirol arlotik eta fitxaketa kontuan, zazpi talde ditugu gizo-

nezkoetan: Infantil edo Haurren mailan, 40 bat lagun, bi ekipo osatuz. Kadete mailan, beste 40 bat lagun, bi ekipo osatuz baita ere. Jubenil edo Gazte mailan, Burumendi, legez 25 fitxa egin ahal diren arren, guztiei eskaini zaie Mutriku Futbol Taldera batu eta entrenatzeko aukera. Nagusien Ohorezko mailan eta Lehengo Erregional mailan 45 fitxa bi ekipotan.

Horretaz aparte, 8, 9, 10 eta 11 urte dituztenak Futbol Eskola osatzen dute; Benjaminek ekipo bat, eta Hasiberri edo Alebinek bi ekipo —neska-mutilek elkarrekin jokatzen dute—.

Emakumez osatutako hiru talde ditugu: Haurren mailan ekipo bat 16 lagunek osatua. Kadete mailan beste ekipo bat 23 lagunek osatua. Erregional Ohorezko mailan debarrekin batera osatutako ekipoa Ondarbeltz izenarekin. Mutrikuarrek bakarrik ekipo osoa lortzea izango da gure asmoetako bat.

Jakina, hauek guztiak antolatu eta aurrera ateratzeko, bizkarrezur bat behar da: entrenatzaileak, arropa garbitzaileak, tresna, baloi, instalakuntza, taberna, eta abar luze batez arduratuko direnak, gu tartean, eta ia guztiak musutruk edo laguntza ekonomiko sinbolikoekin.

Eta egoera ekonomikoan?

Urteko balantzeei begiratuta, gauza bera errepikatzen da: sarrerak baino gastuak handiagoak direla, eta hori dugula erronka berezia: sarreren kopurua altxatzea. Ohiko sarrerez gain, babesle berriekin egingo dugu ahalegina; herrian babesle haundirik ez dugunez, txikien ekarpenak gehituz lortu nahi dugu. Baita kuota eta gurasoen aportazioak ere, sortzen diren gastuei egokitzeko asmoarekin. Pentsa, ekipo guztiak autobusez mugitzen direla jokalekuetara eta entrenatzaile guztiei zerbait ordaintzen zaiela. Lehen ekipokoko entrenatzaile azkoitiarra izan ezik, beste guztiak mutrikuarrek dira, eta afizioz egiten badute ere, guztiei ordaintzen zaie diru apur bat. Gaur egun, jada, derrigorrezkoa da entrenatzaile titulua izatea, eta, ondorioz, ikastaroa klubak ordaintzen du.

Badago, baita ere, Illarraren fitxaketaren ondorioz jasotako dirua, baina hori, murrizten badoa ere, behar bereziak estaltzeko erabiltzen da soilik.

Nola aurkeztu zarete Asanblearen aurrean?

Lau urterako konpromisoarekin agertu gara, organigrama honekin: Lehendakaria: **Markel Rodriguez**

Lehendakari ordea: **Leire Fernandez**

Komunikazioa arduraduna: **Ion Bergara**

Diruzaina: **Mikel Elezgarai**

Diruzain ordea: **Aitor Vicente**

Idazkaria: **Alain Goenaga**

Kirol zuzendaria: **Igor Elezgarai**

Futbol Eskolako arduradunak: **Iban Marino** eta **Ane Alberdi**

Bokalak: **Jon Landa**, **Nahia Elesgarai**, **Josu Agirretxea**, **Ruben Garalde** eta **Alexander Idoeta**.

Gure lan ildoak Plan Estrategikoak adierazita dago atal hauetan:

1.- Xedea edo Helburua:

«Mutrikuarrei futboleko jokatze aukera ematea». —Horretarako behar diren baliabide guztiak haien eskura jarritz, kirol modalitate honek dakartzan onurez baliatzeko eta disfrutatzeko—

2.- Ikuspegia:

«Gipuzkoa mailan erakunde erreferentea izatea kudeaketa arloan, kirol arloan zein arlo sozialean»

3.- Baloreak:

- a) «Errespetua»,
- b) «Parte-hartzea erantzukizuna eta konpromisoa»,
- c) «Disziplinari eta umiltasuna»,
- d) «Bizikidetzatza»,
- e) «Inklusioa»,
- f) «Berdintasuna» eta «Taldea-lana eta hobetzeko espiritua».

4.- Helburu orokorrak:

01.- «Zabala» —Denentzako kirola sustatzea, mutrikuar guztiei futboleko jokatze aukera emanez—.

02.- «Profesionala» —Kluba profesionaltasunez zuzentzea, klubaren egitura eta organigrama funtzionala indartuz—.

03.- «Egonkorra» —Klubaren egonkortasun ekonomikoa, batez ere diru sarrerak indartuz—.

05.- «Digitala» —Egungo teknologia digital eta joera berrietara egokitzeko, komunikazio plan bat garatuz—.

06.- «Guztiona» —Klubaren izate sentimendua bereganatzea, herri komunikazioa sortuz—.

Helburu hauek guztiak lortze bidean, hamazazpi ildo edo jarraibide prestatuak ditugu, eta, jakina, 2024rako kronograma ezarria ekintza xeheak denborarekin lotuz.

Hutsune edo ahuldadeak, honezkero, antzemango zenituzten. Laburki aipatuko dizkiguzue nabarmenenak?

Bazkideen atala da azpimarratzeko horietako bat. MFTk ekainean 166 bazkide zituen, alboko herriekin konparatuta oso murrizta kopuru aldetik, eta baita kuota aldetik ere. 700 bazkide inguru dute Ondarroan eta 1.000 bazkide inguru Deban. Euren urteko kuota 100 €koa da, eta Mutriku 50 €koa izan da azken urteetan. Markatu dugun helburua 500 bazkide lortzea da, eta kuota 35 €ra jaitea. Horretarako MFT herritarrengandik hurbilago sentiaraztea izango da gure lana. Bazkide izan nahi duenak **mutrikuft@gmail.com** helbide elektronikora idatzi dezake.

Babesleena da bestea. Konparaketa berdina eginez, Mutriku ez dugu babesle potentzial haundirik, beraz kuota baxuagoekin kopurua handitzen saiatuko gara, euren izenak talde ezberdinen kamisetetan eta abar azalduz.

Hurbiltze lan horretan, «MFTren Eguna» antolatzeko asmoa hartu dugu. Lantzeko dugu oraindik zein estruktura eta egitarau izango duen.

Kirol arloan, formakuntzari nahi diogu eman indar berezia. Egun futboleko ekintza tamalgarriak ari dira gertatzen, gero eta ugariagoak zein larriagoak. Beraz, haurrak kirolean hezitzea beharrezkoa ikusten dugu, bai alde fisikoan bai pertsonalean. Horretarako, entrenatzaile egokienak nahi ditugu gure zelaian, eta klubak ordainduko dizkie ikastaroak entrenatzaile titulua ateratzeko —aurten 5 herritar izango dira ikastaro horietan—.

HELDU LANARI ILUSIOZ!!!

....ZORIONAGURRAK....

IANIRE eta MIA

Ama-alabak, etxeko izarrak.
Urrian urte bat gehixo.
Segi zareten modukoak izaten, matxe-matxe,
Etxekoen partez ZORIONAK BIHOTZEZ

MARTIN

Zorionak barremerke! Hiru
urte eta milaka bizipen
dauaneko. Segi deigun
jolasian, kantuan eta
dantzian! Patxo erraldoi bat
etxequon partez.

ARGI, JON eta LUKEN

ZORIONAK!!! urriko
3an, 17an eta
21ean urteak bete
dituzuelako!

SARA

Zorionak gure etxeko
txikixai! Segi gure
egunak alaitzen.
Xugarrek lagunduko
dizu lehenengo
kandela atzetzen!

MARTIN

Hemen da
hirugarrena be!
Zorionak eta patxo
potolo bat etxeko
danon aldetik,
berritsu!

MIKEL

Zorionak laguntxu!
Segi beti holako alaixa
ta maitxagarrixa
izaten!
6 Matxo haundi
haundi zureztat!

ATHARRATZE, AITZIBER eta HAIZEA

Zorionak hirukote...
Urriak 16 Aitziberri, urriak 26 Haizeari eta urriak 27 Atharratzeri
belarritik teinkada... mordo bat!
Muxu haundi bat etxeko danon partez.

UMA

Zorionak etxeko
sorgintxuari!!! 3 urte
haundi dagoeneko...
zenbat kanta, dantza
ta bihurrikeri! Muxu
haundi- haundi bat
etxeko danon partez!

EKHI

Zorionak Ekhi!!!
4 urte haundikin
segi inguruko danak
alaitzen!

MAITE

Zorionak politta!
Egun eder bat izan
dezazula lagun artean
eta familian. Marrubizko
muxuak zuretzako.

ANA MARI

Zorionak ama, zorionak
amona! jarraitu bizitzari
alaitasun horrekin
erantzuten. Elkarrekin
ospatzeko gogoz gaude.
Matxo bat.

LAGUNA

Zorionak lagun!
Lagun zarelako eta
laguntasunak
batzen gaituelako.
Urte on askotarako!

ANSORREGI
oinetakoak

erdiko kalea 9
mutriku
943 60 33 42
agerretxo@gmail.com

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

Argazki Zaharrak

«Txordo»tarrak, 1965eko maiatzaren 8an

Joxeba Basterretxea «Txordo»ren eta Belen Larreina «Txanbel»en ezkontza, «Ametza»nean.

Euxebe «Txordo», Adona «Txordo», Faustina «Paloma» eta Antoni «Txordo».

Atzean, Agustin Aranzibia, Juan Orozko eta Juan Larreina «Txanbel».

Mutrikuko portua XIX. mende bukaeran

Argazki zaharrak erakutsi nahi?

>>> E-posta: aldizkaria@kalaputxi.eus

>>> Wathsapp: 635748393

>>> Eskura: Ansorregi zapata dendan

URRIA

Larunbat goizean: (1) Lasuen-Elezgarai; (2) Lon Apraiz

astelehena	asteartea	asteazkena	osteguna	ostirala	larunbata	igandea
21 Lasuen-Ele	22 Lasuen-Ele	23 Lasuen-Ele	24 Lasuen-Ele	25 Lon Apraiz	26 Lon Apraiz	27 Lon Apraiz
28 Burgoa	29 Burgoa	30 Burgoa	31 Burgoa			

AZAROA

Larunbat goizean: (1) Lasuen-Elezgarai; (2) Lon Apraiz

				1 Burgoa	2 Burgoa	3 Burgoa
4 Lon Apraiz	5 Lon Apraiz	6 Lon Apraiz	7 Lasuen-Ele	8 Lon Apraiz	9 Lasuen-Ele	10 Lasuen-Ele
11 Zalduegi	12 Zalduegi	13 Zalduegi	14 Zalduegi	15 Burgoa	16 Burgoa (2)	17 Burgoa
18 Lasuen-Ele	19 Lasuen-Ele	20 Lasuen-Ele	21 Lasuen-Ele	22 Lasuen-Ele	23 Lon Apraiz	24 Lon Apraiz
25 Burgoa	26 Burgoa	27 Burgoa	28 Burgoa	29 Zalduegi	30 Zalduegi (1)	

EGUNEKO GUARDIA ZERBITZUA

09:00 - 22:00
Larunbat goizetan 09:30-13:00
Igande goizetan 11:00-13:00

Lasuen-Elezgarai.....626 611 392
Lon Apraiz.....630 055 097
Hiart Burgoa (Deba) 667 338 890
Amaia Zalduegi (Deba)... 669 262 201

GAUEKO GUARDIA ZERBITZUA

22:00 - 09:00
Mikel Lekunberri Alberdi...943 20 42 30
Isasi 31, 20600 Eibar

URRIA

- 22** · 17:15 Liburutegia Ipuin kontaketa
- 23** · 17:00 Zabel Deshabitadas: No es el clima, es el capital
- 24** · 18:30 Zabel Mutrikuko Komunitate Energetikoa
- 25** · 19:30 Miruaitz Zesta: Eliteko emakumezkoen txapelketa
- 26** · 12:00 Goiko Plazatik XXI. Herri Krossa
- 28** · 10:15 Luardo Txi-Kung ikastaroa
- 29 eta 30** · 18:00 Zabel ZEOS programa: Zentsuzko erabilera eta osasuna saretzen: 1. eta 2. saioak
- 31** · 17:15 Liburutegia Ipuinaren ordua: Munstroak eta sorginak
- 31** · 18:30 Luardo LOTUNE: Txalaparta ikastaroa

URRIAK 31 AZAROA 1 eta 2 GABA BELTZA

AZAROA

- azaroaren 9tik abenduaren 14ra** · **ANTZERKIAZ BLAI**
- 5 eta 6** · 18:00 Zabel ZEOS programa: Zentsuzko erabilera eta osasuna saretzen: 3. eta 4. saioak
- 7** · 18:30 Luardo LOTUNE: Txalaparta ikastaroa
- 9** · 09:00 Beheko Plaza Merkatu Txikia eta Lumagorri dastaketa
- 19** Haur eta nerabeen kontrako sexu abusuen kontrako eguna

BISITA GIDATUAK

- Zazpi hondartzak · Mutriku marinela · Olatu planta ·
- Nautilus, Flyscheko fosilak · Arrietakua jauregia ·

Egunak, ordutegiak eta hizkuntza kontsultatzeko:
Turismo bulegoan edo www.geoparkea.eus helbidean

ODOLA EMATEA 2024

urriak 18 eta abenduak 20

17:00etatik 20:30ak arte anbulatorioan

Gipuzkoako Odol Emaileak

aldizkaria@kalaputxi.eus
whatsapp 635748393
azaroko aldizkarian
argitaratzeko
azaroaren 11rako
bidali zuen mezuak

MENDI-IRTEERAK 2024

Urriak 20

Legate (Aurrera M.T.)

Urriak 27

Gipuzkoako Mendizale Federazioaren
XXXVIII.MENDIZALE HELDUEN IBILDALDIA
(Burumendi M.T.)

Azaroak 17

Barazar - Saibi - Mañaria (Artibai M.T.)

Abenduak 3

Deba (Burdin Kurutz M.T.)

EUSKALINPRI
Soluzio grafikoak · Soluciones gráficas

ZURE NEGOZIOA SUSTATZEKO
BEHAR DUZUN GUZTIA

NURIA VÁZQUEZ
M.659 45 36 57
nuria.vazquez@euskalinpri.com

T. 943 19 20 36
info@euskalinpri.com

Irudi korporatiboa: logotipo
Logotipoa + eskuliburua

Argitalpen grafikoa
Katalogoak
Kartelak

Offset inprezio lana
Inprezio digitala

bERTAN

Mutrikuko Merkatarien Elkartea

... zure alboan

ANTZERKIAZ BLAI!

SARRERAK TURISMO BULEGOAN ETA MUTRIKU.EUS WEB ORRIALDEAN

Mutrikuko Udala

IBARPLAS

LEIHOAK · VENTANAS

TLF. 943-19 92 26 · ibarplas@ibarplas.com

www.ibarplas.com

Familiatik datorren tradizioa, Ibarplasen 1991z geroztik ari gara neurrira egindako PVCzko leihoak eta kanpoko arotzeriako mota guztietako soluzioak fabrikatzen eta instalatzen.

Industrialdea kalea, C partz., 5. nabea
20829 Itziar (Gipuzkoa)